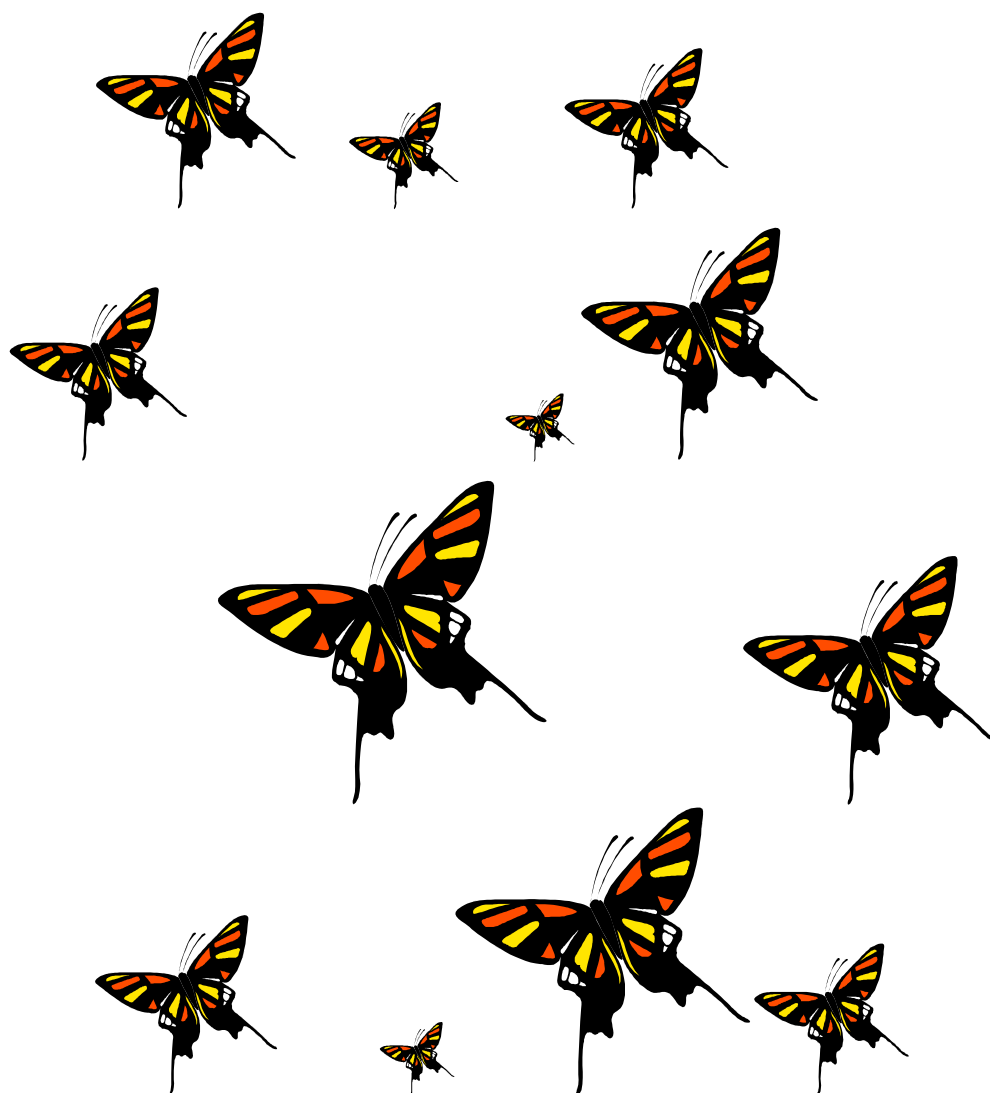

עלוון כפר רפאל

קיץ '97

לפני זמן רב בארץ רחוקה חי סבל עני, שבסוף היום נח מעט לפני דלת בית גדול. הסוחר שגר בבית חזר הביתה מנסיעה, מצא אותו ושאל מה מעיק עליו כל כך. האביון התלונן על גורלו המר, על עבודתו הקשה מבוקר עד ערב ועל כך שהוא בקושי משתכר כדי לפרנס את משפחתו.

הסוחר, קוסם חכם, הזמינו להכנס והבטיח לעזור לו ככל שיעלה בידו. הוא הוליך אותו לאולם גדול שקירותיו מצופים שטיחים גדולים צבעוניים. הוא אמר: "הבט אישי הטוב, התבונן סביבך. כל שטיח מייצג תולדות חיים. בחר לך אחד מהם ואתן לך את החיים האלה במתנה". האיש שמח מאד והשביע את עיניו. אחרי שחיפש זמן רב, הניח בצד שלושה שטיחים ולאחר שחזר והתבונן זמן מה והשווה ביניהם, בחר שטיח פשוט בעל צבעים מתואמים. הוא פרש אותו לפני הסוחר אשר הניד לו ראש בחביבות ואמר: "איני צריך לתת לך את החיים האלה. הם כבר שלך. מכל סוגי החיים, אתה בחרת את שלך. שלך הם ורצונו של אלוהים. שמח בהם וחייה אותם כמיטב יכולתך". הוא נתן לעני ארנק מלא במטבעות זהב ושילח אותו החוצה לחיים.

שלום לכם !

בעלון זה השתדלנו לאפשר לכם ל"סייר" בכמה ממקומות העבודה בכפר רפאל ולהכיר אותם יותר לעומק: בתי המלאכה לנרות ואריגה, גן הירק, הנוי והמטע. בעלון הבא נשתדל ל"סייר" גם במקומות העבודה האחרים בכפר. עוד כללנו בעלון דו"ח על הסמינר שסיים את שנתו הראשונה וכמו כן נספר מעט על הפעילות האמנותית תרפוייטית הנעשית בכפר. אנו מקווים שהעלון יתרום להכרות מעמיקה יותר עם כפר רפאל. במידה ויש לכם רעיונות/בקשות לגבי העלון הבא, אנא פנו אלינו (בכתב או בטלפון, לירדנה מדר). השנה זכינו לביקורם של פרפרים רבים בכפר, ששטפו אותנו גלים גלים, מביאים בכנפיהם שפע של צבעים, יופי ושמחה. נקווה שכל אלו ילוו את כולנו גם בשנה הבאה.

בברכה

כל חברי הכפר

בית אריגה

בית המלאכה לאריגה שוכן כבר כ- 10 שנים בחדר רחב ידיים המותאם לצורך זה. במשך השנים גם נרכשו כל האביזרים והמכשירים להם נזקקים בעבודות ההכנה והאריגה עצמה. וכיום אנחנו בהחלט מצויידיים כראוי. לפני מספר שבועות אף התעשרנו בנול כמעט חדש שהועבר אלינו מבית אליהו העומד בפני סגירה. הנול הינו תרומתה של רות מוסימן משויץ, שניהלה בעבר את בית אליהו, והחליף בינתיים נול ישן מאד הזקוק לתיקון.

בבית המלאכה אורגים מחומרים טבעיים שונים, וקשת המוצרים כוללת צעיפים, שמיות ומפות, בדים לבגדים מגבות מטבח ועוד. משתדלים לגוון לחברים - במסגרת המגבלות שמכתיב, למשל, גודל הנול איתו כל אחד מהם מסוגל לעבוד.

עבודת האריגה דורשת מיומנות של קואורדינציה, יכולת ללמוד סידרת פעולות החוזרות על עצמה וריכוז ! כיום יש לנו צוות של חברים מיומנים למדי, ואת כל אחד מהם אנחנו משתדלים לחזק במקום החלש יותר. מספר החברים עומד על 7 כאשר אחת מהם מגיעה בשעות אחה"צ, ואילו מספר הנולים גדול יותר, כדי לאפשר לנו להכין שתי חדש לאריג בזמן שהחבר עדיין עובד על הקודם. הכנת השתי דורשת בד"כ זמן רב, וקורה שבכל זאת החבר נשאר ללא עבודת אריגה למשך ימים, אז יש צורך להעסיקו בדרך אחרת.

אחת לשנה, בערך, יש צורך ללמד את מלאכת האריגה לעובדת צעירה חדשה שזה עתה הגיעה לכפר, בד"כ הן משתלטות על העבודה די מהר ובהחלט אוהבות אותה !

נקודות ה"תרופה" של בית האריגה מצויות בתחילת ובסוף התהליך. בקניית החומרים אנו תלויים בהזמנות מחו"ל עקב דרישתנו לחוט טבעי המתאים לאריגת יד, עובדה שדי מסבכת את העניינים. במכירת המוצרים קיימים קשיים כמו פינוי זמן לעיסוק בשיווק, מציאת ה"שווקים" המתאימים וכו'.

אחרי 9 שנות עבודה בבית האריגה, העבודה הינה עבורי אתגר וסיפוק כאחד, ואני מזמינה כל מי שמגיע לביקור בכפר לבוא ולהנות מצפייה בעבודת החברים !

בית המלאכה למשי

לפני מעט יותר משנה הופרד בי"מ למשי מבי"מ לנרות ועבר ל"משכן" חדש - לסלון דירת משפחת בן שלום הישנה. גם זה עדיין מקום זמני ובכל זאת מרווח יותר. אמנם התקיימה הפרדה במיקום אך לא בנפשות הפועלות. שכן אותם החברים עובדים בשני בתי המלאכה אשר "צמחו" יחד. כשמייצרים נרות - המשי נח ולהפך. החברים מכירים ואוהבים את שתי המלאכות. שני בקרים בשבוע מוקדשים לצביעת צעיפים שונים ובדים שמהם מאוחר יותר מכינים את המוצרים השונים.

דפנה רז, עודד, פנינה, מרדכי ובת שבע בעזרתה של אנה - כל אחד מהם מכיר את תפקידו וחלקו ביצירה. מניקוי מסגרות העץ, מתיחת הבד עליהן, בחירת הצבעים ומזיגתם ועד לצביעה עצמה. כל אחד מהם נוטל חלק - כפי יכולתו - בהתרחשות.

טבילת המברשת בצנצנות הצבעים, חלוקת הצבעים על הבד באופן בו מכסים הצבעים השונים את הבד הלבן, השפעתם אחד על השני, היווצרות הגוונים השונים ומתוכם הצורות. וכשהבד יבש ומורידים אותו מהמסגרת שמתחה אותו, הבד מתחיל ל"חיות". מהבדים הצבועים מכינים מגוון של מוצרים החל בצעיפים וביגוד, אביזרי נוי לבית (תכשיטים ועד לכרטיסי ברכה לכל ארוע ושקיות ריחניות). בשעות אחר הצהריים גדלה מעט הקבוצה ומסביב לשולחן העבודה יושב כל אחד במקומו הקבוע ונוטל חלק ביצירת הכרטיסים. לכל אחד מהחברים תפקיד חשוב בתהליך היצירה. האחד גוזר את הבד, השני משהך בזחירות, האחר מורח בדבק את שולי הכרטיס - גם כאן דרושים ריכוז ודיוק - והרביעי מדביק. תפקיד חשוב נוסף למי ששם את המדבקה על גב הכרטיס שעליה להיות תמיד במקום מסויים. גם על שני התפקידים האחרונים מופקדים החברים, הכנסת הכרטיס והמעטפה נכון לשקית שקופה וסגירתה. - המוצר מוכן וכך גם בהכנת שקיות המשי הממולאות בלבנדר ריחני - באותו זמן מתפשט בחלל החדר ריח עדין.

מלוי השקית במדוייק, קשירתה בחוט דק, שזירת סרט הקישוט וקשירתו בלולאה, הכנסת השקית המוכנה למעטפה שקופה וקשירתה והדבקות המדבקה במקום המיועד, דורשים לא מעט מיומנות שנרכשת במשך הזמן. אנו מנסים להקפיד בכל שלב בתהליך על גימור נאות של המוצרים. גם לסידור וניקוי בית המלאכה בצוותא חשיבות מרובה. במקום נוצרת אוירה של עבודת צוות מרוכזת ומורגש מאד כשאחד החברים חסר לפעמים.

אורנה

מבט לתוך בית מלאכה לנרות

נר הוא לא סתם נר. ועל אחת כמה וכמה כאשר הוא נר מכפר רפאל. אבל כיוון שמי שרואה אחד מהנרות שלנו יתקשה לתאר לעצמו מה בדיוק הושקע בהם, רוצה אני לאפשר מבט חפוז אל תוך בית המלאכה הקטן שלנו. כדי להביא אותו שוב לתודעה הכללית וגם כדי להזכיר שאורחים מעוניינים - תמיד רצויים אצלנו ושמותר להם להביט פנימה "במו עיניהם". כבר לפני הכניסה, אנו פוגשים את הניחוח האופייני והמוכר של דונג הדבורים. אפלים וחשוכים הם פני הדונג המותך והחם שבסיר ההיתוך הגדול ומי שמביט פנימה, לא ינחש, שמנוזל זה יופקו נרות בוהקים שצבעם כצבע הזהב.

אלא שבהרבה אורך-רוח, שכבה אחר שכבה, בחילוף תדיר בין חימום לקירור, בין מצב צבירה נוזל למוצק, "צומחים" כאן הנרות לאטם. טבילת הנרות והפתילים והוצאתם מהדונג דורשים התמדה וכושר ריכוז. מי שטובל או מוציא את הנר מהר מדי, יוצר בועות מכוערות. טבילה והוצאה איטיים מדי, יוצרת טבעות וממיסה את השכבה הקודמת. הריתמוס השקול של הטבלה והוצאה ויצירת הגוף הזקופה, הם עיקרי העבודה. כך היא מהווה גם תרפיה: הריתמוסים של גופנו (שאיפה ונשיפה, פעימת הלב, מחזור הדם) וכוחות ההזדקפות הפנימיים מופעלים ונתמכים כך. באמצעות החושים אנו חווים גם את ניחוח הדונג, ואת המעבר, בתהליך היצור, מנוזל למוצק. כך אנו שומרים על גמישות פנימית. ובכל זאת: הטבלת הנרות היא רק חלק קטן מתהליכי עבודה קטנים ורבים המתחייבים, כדי ליצר ולו נר אחד.

בית המלאכה הקטן שלנו הוא גם שדה שבו ניתן להתאמן במיומנויות רבות אחרות. ריבוי הפעולות הנדרשות מחייב כל אחד בקבוצה לתרום את מיומנויותיו, לעתים האופייניות רק לו, בתהליך ההתהוות הכללי.

בת שבע, היא מומחית בחיתוך פתילים ובהצמדתם למשקולות, שעה שדפנה רז מביאה לידי ביטוי את כשרונותיה החשבוניים בספירת הנרות, ואת יכולת ההבחנה שלה, במיון הנרות הצפים, על פי צורותיהם השונות. פנינה, לעומתן, מברישה בהדרת קודש את תבניות היציקה ומבריקה את הנרות המוכנים במטלית. חוש הסדר המפותח של מרדכי ועודד אשר בא לידי ביטוי באריזת הנרות בארגזים ובהחזרת כלי העבודה והחומרים למקומם. עודד הוא גם האוצר הבלעדי של שני סרגלי המתכת שלנו, להם אנו נזקקים כדי למדוד את אורך הנרות לכדי לחתוך אותם. מיומנותו של מרדכי גם מאפשרת לו להיות הנאמן היחיד לענייני המברג וכן המפעיל היחיד של מיבשי הפרחים, עם ברגי הפרפר.

כך קיים גם כאן חילוף מתמיד בין עבודות שמבוצעות על ידי כולם, לכאלה שהן מיוחדות ושביצוען באות לידי ביטוי המיומנויות האינדיווידואליות. תוך כדי כך לומד כל אחד מזולתו, גם אם זה קורה "רק" באמצעות ההסתכלות וההתבוננות; לפעמים הוא לומד אפילו להתגבר על חד-צדדיות של עצמו.

הרגעים היפים עבורי, הם אלה שבהם כולם שקועים ומרוכזים ועסוקים בעבודתם. אז נוצרת אורה מיוחדת ולעתים נדמה לי, שהכעס וחוסר שביעות הרצון של הקימה בבוקר, שוקעים בלי להשאיר עקבות בסיר הדונג הגדול; לרוב אכן הולכים החברים שקטים יותר, שמחים יותר ורגועים הביתה, מאשר היו כשבאו בבוקר.

לכן - נר מכפר רפאל הוא לא רק נר. זוהי יצירה קטנה של קהילה, שכל אחד מאתנו תרם לה חלק חשוב, בידיעה שפעל בקהילה באופן כזה, שבזמן כלשהו, במקום כלשהו, יביא למישהו אור וחום ושמחה. וידיעה זאת, מביאה שמחה גם לנו.

כריסטין

המטע

ודאי ידוע לכל קוראינו כי לכפר מטע גדול ומגוון. אך הואיל והוא מוסתר מאיזור מרכז הכפר רק מעטים מבין משפחות החברים ראוהו, ופחות מכך - כאלה שכף רגלם דרכה בו. מעבדים אותו שבעה חברים: אסף, גיפרי, חיים פנקס, אלון, עמרן, דני מדרי וארוז, בעזרת כמה אנשי צוות. שטח המטע כ- 45 דונם והוא מעובד בשיטה הביולוגית-דינאמית-אורגנית. אי-השימוש בחומרי הדברה רעילים, בנוסף להיותו אבן יסוד בשיטת חקלאות זו, גם מבטיח את החברים מפני מגע עם חמרים מסוכנים בעבודה.

חלקות המטע העקריות הן: זית, אבוקדו, שקד, כרם, לימון. אך בנוסף גדל בו מגוון רחב של עצי פרי כמשמש, שזיף, פיגיוה, קלמטינה, פומלית, אשכולית, אנונה, שסק, גויאבה, אפרסמון, חבוש ואפילו כמה עצי מנגו. לפני כשנתיים וחצי נטענו חלקה חדשה ובה שקדים, משמש, תפוח ואגס. ליבולי המטע שלושה יעדים: חלקו מגיע טרי לשולחנות הכפר, חלקו מהווה חומר גלם לבית המלאכה לעיבוד מזון, המעבד הן לכפר והן למכירה (ריבות, זיתים, שמן, פירות יבשים ועוד) והיתרה שאינה ניתנת לעיבוד נמכרת טריה.

על פי שיטת העבודה הנהוגה במטע, חלק גדול מן הטיפול בו תלוי לגמרי בקבוצות החברים שעושים עבודה נפלאה. במהלך השנה הם עסוקים בדישון - החייאת האדמה שמסביב כל עץ, בעזרת קומפוסט שאנו מכינים מזבל פרות קנוי + פסולת אורגנית מהמטבחים ועשבים, בחיפוי סביבת העץ בשכבת קש עבה למען תישמר הלחות בשכבת הקרקע העילית, בפינוי גזם, בקטיפים ובטיפולים שונים שאינם דורשים ידע מקצועי או מיומנות מיוחדת. לעיתים הם גם מתגייסים לעזרת צוות הנוי, השרוי מזה זמן במצוקה.

חקלאות ללא ריסוסי רעל וללא דישון סינתטי אינה מלאכה פשוטה. היא רצופה בעיות שפתרון אינו בנוסח "זבנג וגמרנו". אורח החיים של הכפר אינו מאפשר התמסרות מלאה של אדם לתחום עבודה אחד. עקבות החסר הזה, למרות ההשגים, טבועות במטע. מגבלה אחרת, שחונקת אותנו היא עלות המים, תעריף מיוחד לחקלאות בתחום מוניציפאלי עירוני, ששום חקלאי לא היה עומד בו. למזלנו איננו צריכים לשלם על עבודת פועלים ואף איננו תלויים כלכלית ברווחי המטע. מאידך כולנו נהנים, בזכות המטע הזה, גם מסביבה פחות מדברית וגם מפירות עם "טעם של פעם".

צבי דביר

גן הירק

גן הירק התחיל לפני 16 שנה על אדמת מדבר בתולה, כשאר הגידולים בכפר, ובחמש השנים הראשונות היווה חלק אינטגרלי מן המטע. עם כניסתי לעבודה בשנת 1985 החלה ההפרדה בין הגן לשאר החקלאות, תהליך שנמשך עם קליטת החברים והעובדים הנפרדים והושלם לפי כשנתיים עם הפרדת התקציבים והכנת הקומפוסט. מטבע הדברים, כאשר משתמשים רק בחומרים אורגניים, כפי שאנו עושים, ובונים רק על פוריות הקרקע כאמצעי לקבלת יבולים, ההתקדמות הינה איטית והדרגתית ואנו רק בתחילת הדרך של החייאת המדבר.

שטח הגן, כחמישה דונם, גדל אך במעט מאז תחילתו, בעוד שהאוכלוסיה לה הוא מספק ירקות גדלה פי שלושה. בנוסף לכך, בניגוד לחקלאות הקונבנציונלית האינטנסיבית, אין אנו שואפים ליבולים מקסימליים הסוחטים את לשד הקרקע ומדללים אותה, אלא מנסים להגיע לאיזון באמצעות הקפדה על מחזור גידולים בן 4 שנים ותוכנית פרטנית עבור כל חלקה וערוגה. לכל ערוגה יש כרטיס ובו נרשמת "ההיסטוריה" שלה מבחינת סוגי הגידולים ומידת הצלחתם, ונעשה ניסיון לגוון ככל האפשר את סוגי הגידולים ותכונותיהם לאורך השנים. כמו כן ניטעו שורות רימונים, ורדי בר, עשב לימון ונענה בתור מפרידי חלקות וגדרות חיות רב שנתיות, התורמות לחיוניות הגן בעונות השחונות, עוזרות במיתון השפעת הרוח וביצירת המיקרו אקלים הדרוש לגן, מקומות מחיה לציפורים ולחיות קטנות אחרות וכו'. שני גורמים נוספים המגבילים ומווסתים את כמויות היבולים הם כמות המים שאפשר לקבל במחיר סביר - כ- 4,000 מ"ק - ומספר העובדים, שני מתנדבים ושני חברים (אפרים ואילן ו. , כאשר חיים פרנקל מצטרף 3 אחה"צ בשבוע).

כיום מספק הגן כ- 25 סוגי ירקות במשך השנה, ופרי אחד - רימונים (בעבר היו גם תותים, אך היו עתירי עבודה). שווי היבול כ- 35,000 ש"ח בשנה כמחצית מתצרוכת הירקות השנתית - והוצאות

הייצור, ללא עבודה כמובן, כמחצית מסכום זה. כל התפוקה מיועדת עבור הכפר, רובה כתוצרת טרייה ומיעוטה לאחר עיבוד: כרוב חמוץ, מיץ רימונים, עשב לימון ונענה מיובשים.

יפתח

גן הנוי בכפר רפאל

אחרי שש עשרה שנים של גדילה וצמיחה אפשר להתחיל לראות את גן הנוי בכפר רפאל בשלל צבעיו. הדשא המוריק, השיחים והעצים שאמורים להצל עלינו מפני השמש הקופחת. (בשנתיים האחרונות נטענו כ- שמונים עצים ברחבי הכפר).

אחרי שש עשרה שנים יש גם המון לתקן ולשפר. בכל שנה אנחנו משפרים ומתקנים קווי השקיה למינם, שבלעדיהם לא יגדלו העצים, השיחים, הדשא והפרחים.

ההשקיה כולה ממוחשבת מה שאיפשר לנו חיסכון במים ושליטה טובה על כל המערכת. לפני כשנה וחצי היה ניסיון להתקשר עם תלמידי גננות מביה"ס עמל של משרד העבודה. אבל הניסיון נכשל מבחינתנו. ובשנה האחרונה אנו מקיימים גיוסי כפר פעם בחודש שבהם כל בית מטפל בגינה מסביב לבית שלו או לפי צרכי הנוי הכללי.

ארנון

הנגריה

בתחילת השנה נפתחה הנגריה מחדש (שנתיים הייתה הנגריה סגורה). בשלב זה, מופעלת הנגריה במתכונת מצומצמת, ע"י חנוך טלקר.

מאז הפתיחה עוסקת הנגריה בשיפוץ ובתיקון רהיטים וגם ביצירת רהיטים חדשים כגון: שולחנות סלון, שרפרפים, מעמדים לעציצים, ארוניות, כונניות ואפילו מיטת עץ זוגית משוכללת (לבית הנופש שלנו באשקלון).

מטרת הנגריה בעתיד היא להעסיק חברים בעלי כישורים ויכולות מתאימות בתהליכי היצור. בתחילה להמשיך במתכונת המצומצמת (חבר אחד או שניים) ובעתיד רחוק יותר בהתאם לדינמיקה שתיווצר להוסיף עוד חברים.

משאלתנו היא להעמיד בית מלאכה המותאם במיוחד לחברים שבו נייצר מוצרי עץ כגון: צעצועי עץ ועבודות יד שונות, כולם על ידי החברים כמובן.

חנוך

על הספריה

בתחילת השנה נפתחה בכפר ספריה הממוקמת במקלט בית-מדר. הקמת הספריה נתאפשרה בזכות תרומתה של גב' הרש לזכר בתה יהודית הרש. בספריה ספרים בשלוש שפות, עברית, אנגלית וגרמנית המיועדים לכל צוות הכפר. הספריה - בעיקרה ספרות מקצועית אך יש גם מקום ל"ספרות יפה". השתדלנו לשוות לה מראה נעים ואסתטי. אנו מקווים שבעתיד נוכל למצוא עבורה מקום מתאים יותר.

אורנה

פיתוח ופרוייקטים

מאז השלמת המבנה המשולב של האולם-משרדים-מגורי צוות לפני כשנתיים, לקחנו פסק זמן מבניה חדשה ועסקנו במלאכה החיונית יותר ויותר של שיפוצים ושיפורים במבנים ובמערכות הקיימים והמזדקנים: באביב 95 השקענו כ-100,000 - ש"ח בשיפוץ בית שילי-בן שלום הנוכחי, וחלק מבית מדר, שסבלו מסדקים גדולים עקב שקיעת יסודות. בסתיו אותה שנה התחלנו בשיפוץ יסודי של חדר ההסקה, שהיה במצב קריטי, ובהתקנת ראש אספקת מים חדש לכפר בקוטר 3" במקום 2" הקיים. הותקנו מיכלים לאגירת מים חדשים, משאבות חדשות. בקר הסקה ומחליף חום בחדר ההסקה, ובחוץ כלל הפרוייקט מתקן למניעת אבנית, מד מים משולב, מסנן אוטומטי ושובר לחץ. החלטנו בשלב זה שלא לטפל בצנרת תת קרקעית אלא להמתין לתוצאות הטיפול בחדר ההסקה ובאספקת המים. ואכן, יש שיפור גדול, וככל הנראה ניתן יהיה לדחות את הטיפול בצנרת למספר שנים לפחות. עלות הפרוייקט שהושלם בראשית 1997 - כרבע מליון ש"ח - כוסתה על ידי הקרן לנכים של ביטוח הלאומי (80%) וקרן ס.א.ק.ט.א. (20%).

ומה הלאה? פרט לשיפוץ והתקנת בית הנופש באשקלון (ראה דו"ח נפרד), בתכניתנו להכניס שיפורים בבתיים הישנים (לוי, דור ודביר) על ידי סגירת מרפסות המטבחים בדירות והקטנת החלון הגדול בחדרי האוכל. זאת בנוסף לפרוייקט הבניה הגדול העומד בפנינו: בניית מבנה חדש לבתי המלאכה לעיבוד מזון, לנרות ולמשי, שבתכנונו אנו מקווים להתחיל בסתיו הקרוב.

יפתח

בית הנופש באשקלון

מזה זמן שאנו חולמים על מקום שיאפשר נופש מחוץ לכפר לקבוצות של חברים ועובדים, כמו גם בילוי חופשות של הורי הבית ובני משפחתם בזמן החופשות הרשמיות של הכפר. והנה, לקראת סוף 1996 התקבלה תרומה נכבדה, שיועדה - לפי המלצתנו - למטרה זו. לאחר התלבטות נבחר היעד המועדף - אשקלון, בזכות הים והקרבה לכפר.

בהיותנו בלתי מנוסים בעליל בענייני נדל"ן, יצרנו קשר עם מספר מתווכי דירות באשקלון והתחלנו לראות בתיים, עורכים הכרה תוך כדי כך עם העיר עצמה. השכונות השונות ותכונותיהן. אפשרויות תכנון פנים למיניהן, בעיות עם שכנים ועוד ועוד.

ההגדרה הראשונית עליה החלטנו - חיפוש בית שיאפשר ביצוע נופש לבית שלם, כולל עד 7 חברים, 3 עובדים, הורי בית ומספר ילדים, וכל זאת במסגרת הכספית שנתנה לנו ובתנאים המתאימים לאוכלוסייה כמו שלנו, הזקוקה מטבע הדברים למרחב ושקט - לא הותירה לנו הרבה מרחב תמרון. למזלנו נמצא הבית המתאים לנו כמעט מכל בחינה - מיקום (שכונת ברנע הישנה, לא רחוק מהים), מרחב שקט (רצועה ירוקה לפני הבית), מספר חדרים וגדלם (שני חדרים ביחידה נפרדת + סלון ומטבח למטה, ארבעה חדרי שינה, + מרפסת מקורה למעלה) ותכנון כללי. המחיר, אכן, היה גבוה מדי, אך לאחר מו"מ הצליח גזבר העמותה, אבנר יהודאי, להורידו בשיעור ניכר. תרומה נכבדה לביצוע העסקה תרם גם עו"ד יעקב דיין מבאר-שבע, שבהמלצת משפ' סרוסי (אמו ואחותו של מרדכי) ייצג אותנו בעסקה ללא תשלום, ואף השיג עבורנו פטור מתשלום מס רכישה - חסכון נוסף של עשרות אלפי ש"ח.

עם זאת, המלאכה עדיין רבה בטרם יהיה הבית מוכן לביצוע חופשות מסודרות על ידי כל תושבי הכפר: יש להוסיף מערכות שירותים + מקלחת למטה ולמעלה, תוך שינויים בקירות פנימיים, ולהתקין מעקות במרפסת, לתקן ולצבוע חלונות ותריסים ועוד. השיפוץ הני"ל יחד עם מערכת האזעקה שכבר הותקנה וכל הציוד הפנימי - ריהוט, מכשירי חשמל, כלי מטבח וכ"ו - יעלה עשרות אלפי שקלים אם לא למעלה מזה. מכיוון שכבר ברכישה עצמה חרגנו מן הסכום שנתרם למטרה זו, עלינו להמשיך ולחפש תרומות מיועדות לנושא - ואכן, תרומה ראשונה כזו התקבלה דרך משפחת ברקאי. לאחר התלבטות לא קלה וכמה התנסויות לא מוצלחות, החלטנו לדחות תרומות של מכשירים וחפצים לענין זה ולהתרכז בתרומות כספיות, שאינן מטילות עלינו עומס ומאפשרות לבחור את האביזרים הנכונים והמתאימים ביותר.

במקביל, וכחיל חילוץ, התחיל ענף הנוי שלנו לטפל בגינה המוזנחת שמסביב הבית (הנכס הושכר בשנה האחרונה למעון ילדים של נעמי"ת, שלא הקדישו תשומת לב רבה לגינה...). בקיץ הזה כבר

תשתמשנה משפחות מהכפר בבית, בתנאים "חלוציים" של טרום שיפוץ, ובספטמבר או מקווים להתחיל בעבודות, כך שבאביב 98 נוכל להתחיל ולהשתמש בבית כמתוכנן.

יפתח

על השרותים הרפואיים בכפר

מזה כשנתיים הצלחנו למסד את השרותים הרפואיים בכפר באופן שמתקרב יותר ויותר למצב שאליו שאפנו.

מאז שקיימת מרפאה בכפר, לא רק כמושג, אלא גם כחדר המיועד למטרה זאת והוא נמצא בבניין שאינו בית מגורים, ניתן לספק שרותים ברמה אחרת. אבל הרמה הזאת מותנית לא רק בארכיטקטורה. מזה שנתיים עובדת בכפר בחצי משרה אחות. ריקה עבדה קרוב לשלושים שנה במערכת קופת החולים הכללית ומכירה את כל נבכי הבירוקרטיה ההסתדרותית. ומעבר לזה, השתלבה באופן יוצא מהכלל בכפר, בבניית מערכת מתפקדת של רפואה לא רק דחופה, אלא גם בקיום בדיקות שגרתיות ומעקב, אבל גם בתפקיד "כותל דמעות", לחברים ואנשי צוות, בכל ענין רפואי גדול כקטן. תחילת עבודתה של ריקה הייתה זמן קצר אחרי החלת החוק לביטוח רפואי ממלכתי, דבר שחייב התארגנות מיוחדת מבחינתנו. בין התפקידים שלקחה ריקה על עצמה, גם ליווי החברים לבדיקות מחוץ לכפר, דבר שמאפשר תיווך מקצועי יותר בין רופאים מקצועיים לבין רופא הכפר וגם מוריד עומס רב מהורי הבתים.

ריקה ודרי' פניי כצמחן היו צוות מצויין וחיבבו את עצמם על כל תושבי הכפר. לצערנו הגדול פרש דרי' כצמחן מתפקידו בכפר ועבר לעבוד בצפון הארץ. מאז ה-1 באפריל החליף דרי' אלכס ניישטדט את דרי' כצמחן בתפקיד רופא הכפר. דרי' ניישטדט הוא מומחה לרפואת משפחה, ואנחנו מוכרים לו כבר מ"החלפות" שבצע אצלנו בעבר. גם כאן שיתוף הפעולה הוא מירבי, ואנו משוכנעים שביכולתנו לתת שרותי רפואה לחברים, ברמה שעומדת בכל הדרישות.

בתחום רפואת השיניים ממשיך הקשר עם מרפאת שיניים בבאר שבע, המטפלת בחברים במחירים המאפשרים לתת להם את הטיפול הטוב ביותר, במחירים שאינם גורמים לגרעון גדול מדי. לאחרונה נפתחה באשקלון, בבית החולים ברזילי, מחלקה לטיפול שיניים בהרדמה. חלק מהחברים נזקקים לטיפול כזה. הקרבה הגיאוגרפית מקילה את העבודות המנהלות הכרוכות בכך. בשנה האחרונה החל ליעץ לנו בתחום הפסיכיאטריה דרי' גבי שרייבר, מטובי אנשי המקצוע בארץ. הוא מגיע להתייעצויות לפי בקשתנו, ונסיונו מראה, שהקשר הוא פורה ביותר.

אודי

אמנות ותרפיה

בכל שנות קיומו של כפר רפאל היה הצוות החינוכי של הורי-הבית מודע לערך החויה שבעיסוק אמנותי עבור החוסים בכפר. חויה התורמת לכל אדם באשר הוא, כשבאמצעות חווית היצירה נפשו מתעשרת ומתפתחת. העיסוק באמנות פותח בפני החבר/החוסה אפשרות - בעזרת מוריו - לבטא את אישיותו ולחזק את ההרמוניה שבתוכה - ושבניה לבין הסובב.

בתקופה האחרונה עלה בידנו לאפשר לא מעט פעילות כזאת לחברים בכפר, מתוך כך שנמצאו לנו גם המורים המתאימים וגם האמצעים לשלם עבור עבודתם. מימון המורים אושר על ידי קרן קצבת נכות/תרבות-פנאי שבניהול אקיי"ם והשירות למפגר.

תרצה אמן עובדת אצלנו בהוראת ציור זו השנה השנייה. תרצה מגיעה פעם בשבוע והחברים חולקו כך שכל אחד מהם מגיע לשיעור בקבוצה קטנה לתקופה של מספר שבועות רצופים במשך השנה. החברים מצירים בעיקר בצבעי מים. הם חווים את הצבעים השונים ובעזרתם את הלכי הרוח של הטבע. תרצה עובדת איתם גם על המיומנות עצמה של החזקת מכחול ושימוש בצבעים.

טליה פין לימדה אוריתמיה בכפר כבר בעבר, וחזרה אלינו חלקית אחרי הפסקה ארוכה. טליה מגיעה פעם בשבועיים ומלמדת גם בסמינר שמתקיים בכפר. באוריתמיה העיסוק באמנות הוא דרך תנועה המקושרת לצלילים השונים של הדיבור - וכן לצלילי המוסיקה. כאן נדרשים החברים במידה רבה להתגבר על מגבלות גופניות ונפשיות וטליה משתדלת לתת תרגילים מתאימים כדי לעזור להם בכך.

שולמית כברה נותנת שיעורי אוריתמיה לקבוצות החברים האחרים. שולמית מגיעה פעם בשבוע, ועובדת גם עם החברים מהכיתה הטיפולית. באחת מקבוצותיה מרוכזים החברים המסוגלים יותר בתחום זה, ומהם אנחנו זוכים גם להופעות תקופתיות. כשמופיעים עם לבוש מתאים בפני קהל הכפר, נדרשים גם ליכולת ריכוז והתמדה. ואכן צפינו כבר בהופעות מרשימות מאד! לצערנו לא תוכל שולמית להמשיך אתנו אחרי הקיץ!

ניתן לציין כי החברים מחכים לשיעורים בכליון עיניים - חוזרים מהם מאושרים! לעיתים עליהם לוותר למענם על חלק ממנוחת הצהריים שלהם והם עושים זאת בגבורה! בנוסף למורים לאמנות נמצא פעם בשבוע גיל סתתי המטפל במספר חברים בשיטת השיאצו, התורמת אף היא לאיזון וריפוי. לצערנו אין בידנו לממן את מלוא עבודתו, ועבור חלק מהחברים המטופלים הוא מקבל תשלום מהוריהם.

כפי שצויין בתחילה, חשוב לנו ביותר לאפשר לחברים לעסוק בדברים אלו בתוך מכלול עסוקיהם וחוויותיהם בכפר, ואנחנו משקיעים כמיטב יכולתנו כדי לאפשר זאת! נמשיך לעשות כך גם בהמשך!

בהזדמנות זו נביע גם את תודתנו למורים שבהחלט עושים מאמץ מיוחד, בעשותם דרך ארוכה מאד בכל פעם כדי להגיע ולעבוד במסירות - עם החברים בכפר!

חנה

עתיז הכפר - סמינר רפאל

בימים אלו אנו חותמים את שנת הסמינר הראשונה בכפר רפאל. בסתיו 96 נפתח לראשונה סמינר רפאל לתרפיה-סוציאלית (חינוך-מרפא למבוגרים) ועתה מסיים מחזור ראשון את לימודיו בו. הסמינר מהווה שנה ראשונה בתרפיה-סוציאלית לאינטרנים ושנת מבוא לאנתרופוסופיה לאקסטרנים.

המחשבה על הקמת הסמינר נולדה מתוך שיחות על עתיז כפר רפאל. עד מהרה נוכחנו לדעת כי עתידו של הכפר טמון ביכולתנו למשוך אנשים צעירים שיבחרו בדרך החיים שמציע הכפר ויחליטו להצטרף אלינו, או אף בכלל לתרום לתחום החינוך-המרפא בארץ. כמו כן, אחרי כ- 20 שנות ניסיון, כולל הכשרה והשתלמויות, התעורר גם הצורך לחלוק את הנרכש. עם אלו המעוניינים לעשות דרכם בתחום זה. הרעיון המרכזי הוא לאפשר לצעירים בתחילת דרכם להצטרף למעגל העבודה כעובדים (מתנדבים) מן המניין ובד בבד לקחת חלק בסמינר.

סדר השבוע עבור סמינריסט כזה (אינטרני) מורכב מ- 5 ימי עבודה, יום לימודים מרוכז ויום חופשי. עצם ההשתלבות בעבודה ובחיי התרבות של הכפר ומגע עם החברים מהווים בסיס התנסות ללימודים העיוניים.

בנוסף איפשרנו הצטרפות לסמינר כתלמיד אקסטרני, תמורת תשלום. הסמינריסט האקסטרני מצטרף ליום הלימודים המרוכז בלבד ועבורו לא מוכר מסלול זה כהכשרה מקצועית אנתרופוסופית רשמית, אלא כאמור כשנת מבוא לאנתרופוסופיה.

בסמינר נלמדים נושאים כמו מבוא לאנתרופוסופיה, פילוסופיה, מבוא לחינוך-מרפא ותרפיה-סוציאלית ועוד. בלימודינו אנו מנסים להתבונן בתופעות החיים השונות המתגלות באדם ובסביבתו ולבחון אותן חשיבתית, בתהיה אחר מהותו השלמה של האדם. בבססנו נקודת משען לדרך חשיבתנו המדעית-רוחית מתוך התבוננות עצמית ורכישת כך הכרת עצמנו, באפשרותנו לפנות אל חיי המעשה ולמצוא את דרכי הפעולה התואמות את ההכרות אותן רכשנו. כך אנו יוצרים בתוכנו את הלך הרוח המתאים לעבודה בחינוך-המרפא או בתרפיה הסוציאלית.

בסמינר מושם דגש גם על העיסוק האמנותי. בכך נעשה ניסיון להניח בסיס להכרת אפשרויות היצירה ולפיתוח גישה אמנותית-תרפויטית. תחומי האמנות המוצעים הינם פיסול בחימר, ציור ורישום בהדרכת תרצה אמן מירושלים וכן אוריתמיה המועברת על ידי טליה פין-גלר מירושלים.

בכוחות ובאמצעים המוגבלים העומדים לרשותנו השקענו מאמץ לא קטן בפרסום הסמינר והתוצאה היתה כמש סמינריסטיות אקסטרניות ורק אחד אינטרני. נוכחנו לדעת כי קשה למצוא צעירים שיהיו נכונים לקחת על עצמם אחריות בתחום זה, גם אם התחייבות היא לשנה "בלבד". השנה למשל יהיו לנו שלושה אינטרנים, אך שאיפתנו להגיע למצב בו כל משפחה תאמץ לחיקה סמינריסט, דהיינו שבעה סמינריסטים אינטרנים. בנקודה זו נראה לנו כי יש באפשרותכם ההורים לתרום באיתור אנשים פוטנציאליים ובפרסום הסמינר, על מנת שהמודעות על קיומו תתרחב ותצמח משנה לשנה (אם הנכם זקוקים לפרוספקטים וכיו"ב אל תהססו לפנות אלינו).

אין ספק כי אלמנט חדש הפועל לעתיד נכנס לכפר. הוא דורש מאיתנו השקעה רבה, אך גם "מזיז אותנו קדימה".

ניצן

יום הולדת של עודד

ביום רביעי חגגנו לעודד יום הולדת
 בן שישים
 ביחד עם כל הכפר. אכלנו
 שתינו ואחר כך בא רפי שקד ויחד
 איתו שרנו שירים משירי ארץ ישראל
 וכל אחד בירך אותו במזל טוב.
 וזה היה יפה מאד

מלכה
 (מבית דור)

למיוזעי בית אליהו

ב- 25/7 חוגגת רות מוסימן יום הולדת (בימים אלה סוגר אקיי"ם את בית אליהו מפאת עלות אחזקה גבוהה, והילדים פוזרו במוסדות השונים, אנו קלטנו את רבקה אלשייך לבית טלקר). לאלה הרוצים לברכה ביום הולדתה הרי הכתובת :

Ruth Moismann
 Schutzeugabe 71 A
 CH -2502 Biel
 Swiss
 TI: 0041-32-416254

תודות

- לחברי ההנהלה מיכאל לוי, ברי אשר, אלחנן טל ואבנר יהודאי המלווים ותומכים בנו.
- לועד ההורים נילי ברקאי, וטרודי אשר שבמשך השנה עומדות לרשותנו, עם הרבה רגישות והתמדה.
- למשפחת גינזברג (הורי פנינה), שדואגת כמידי שנה ל"צרכי - החג": סופגניות, אוזני המן ולא שוכחת לשלוח לצוות המתנדבים זר פרחים לחג המולד.
- למשפחת ברקאי (הורי דני), שעורכת עבורנו בזארים בביתם ברמת גן כפעם בשנה.
- למשפחת אשר (הורי עודד), שדאגו לתרומה מהולנד שאיפשרה את קניית בית הנופש באשקלון!
- לכל ההורים שהתגייסו במרץ להשיג ציוד לבית הנופש באשקלון. התרומות והציוד מתחילים להגיע בימים אלו וניתן לשער כי יתרמו רבות.
- לסמדר טוביס (אמו של אסף), שעוזרת לנו בכריכת חוברות שירים לחגים השונים.
- לפני, מורה לפסנתר מבאר-שבע, שמארגנת לנו הרבה קונצרטים במשך השנה, בשבתות, בכפר.
- לרפי שקד שהופיע בהתנדבות, הצליח לשמח את כולנו עם שירה בציבור בליווי אקורדיון והבטיח לבוא שוב כשנחגוג ארוע מיוחד.
- למשפחת פריד (הורים של אמיר ואלון), שפתחה ביוזמה לקשירת קשר עם מתרים בארצות הברית.

ולכל מי שמלווה אותנו במחשבות טובות... !